

ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2008

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α

A.1: Σωστό, A.2: Σωστό, A.3: Λάθος, A.4: Λάθος, A.5: Σωστό

A.6: γ, A.7: δ

ΟΜΑΔΑ Β

(Σχολικό Βιβλίο, Σελ. 100)

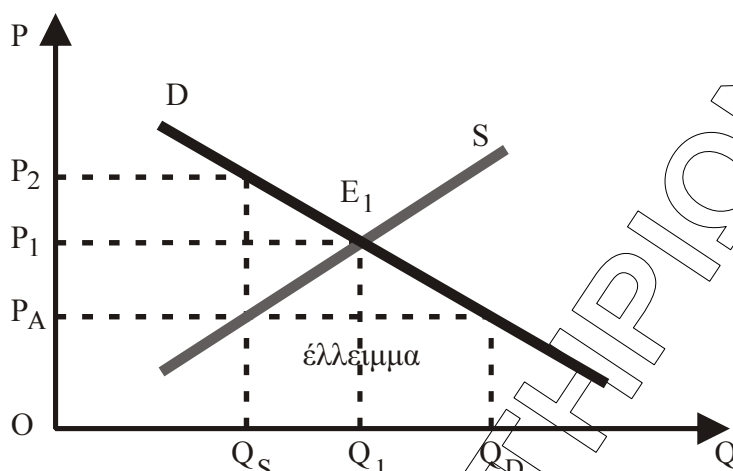
Σκοπός του κράτους με την επιβολή ανώτατης τιμής διατίμησης σε ένα αγαθό είναι η προστασία του καταναλωτή από υπερβολική άνοδο των τιμών (κυρίως σε αγαθά πρώτης ανάγκης). Τις συνέπειες αυτής της παρέμβασης μπορούμε να μελετήσουμε στο διάγραμμα. Αν για ένα αγαθό η καμπύλη ζήτησης είναι D , η καμπύλη προσφοράς S και το σημείο τομής τους είναι το E , η τιμή ισορροπίας είναι P_1 και η ποσότητα ισορροπίας Q_1 .

Εάν το κράτος θεωρεί την τιμή P_1 υπερβολική για το συγκεκριμένο αγαθό, γιατί, για παράδειγμα, είναι πρώτης ανάγκης και η υψηλή τιμή του θίγει τις φτωχότερες τάξεις, τότε το υπουργείο Εμπορίου με αγορανομική διάταξη επιβάλλει ανώτατη τιμή πώλησης P_A , η οποία είναι μικρότερη από την τιμή ισορροπίας P_1 . Στην τιμή αυτή οι παραγωγοί είναι διατεθειμένοι να προσφέρουν ποσότητα Q_S , ενώ οι καταναλωτές ζητούν ποσότητα Q_D . Έτσι δημιουργείται έλλειμμα ίσο με τη διαφορά $Q_D - Q_S$. Άμεση, δηλαδή, συνέπεια της επιβολής ανώτατης τιμής είναι η εμφάνιση ελλειμμάτων. Στην περίπτωση αυτή γνωρίζουμε ότι στην αγορά του αγαθού υπάρχει ανισορροπία και τάσεις για άνοδο της τιμής.

Εφόσον η τιμή δεν μπορεί να αυξηθεί λόγω κρατικής παρέμβασης, δεν πρόκειται να υπάρξει ισορροπία στην αγορά του αγαθού. Αν το κράτος έχει τον απόλυτο έλεγχο της προσφερόμενης ποσότητας, μπορεί να διανέμει το αγαθό με δελτία και σε περιορισμένες ποσότητες για κάθε άτομο. Μπορεί επίσης να διανέμει με σειρά προτεραιότητας, που σημαίνει ουρές στα καταστήματα που το πωλούν.

Αυτό που συνήθως συμβαίνει είναι η δημιουργία «μαύρης αγοράς», δηλαδή το αγαθό πωλείται παράνομα σε τιμή μεγαλύτερη από τη νόμιμη. Στο διάγραμμα βλέπουμε ότι την ποσότητα Q_S , που προσφέρουν οι παραγωγοί, υπάρχουν καταναλωτές που είναι διατεθειμένοι να την πληρώσουν στην τιμή P_2 . Αυτό δίνει τη δυνατότητα στους πωλητές να πωλούν με «καπέλο» πάνω από την ανώτατη τιμή. Το ύψος του καπέλου μπορεί να φτάσει μέχρι τη διαφορά $P_2 - P_A$.

Διάγραμμα: Οι συνέπειες της επιβολής ανώτατης τιμής

Με την επιβολή ανώτατης τιμής μπορεί να ανατρέπεται η ισορροπία στην αγορά και να δημιουργούνται ελλείμματα και παράνομες αγορές. Αυτό δε σημαίνει ότι το κράτος δεν πρέπει να παρεμβαίνει στη λειτουργία της αγοράς, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω. Η επιβολή ανώτατης τιμής πρέπει να είναι βραχυχρόνια, για να αποφεύγεται η «μαύρη αγορά».

ΟΜΑΔΑ Γ

Γ.1 Για τη συμπλήρωση των κενών του πίνακα χρησιμοποιούμε τους παρακάτω τύπους:

$$ΑΕΠ_{\text{ονομ}} = P \cdot Q$$

$$ΑΕΠ_{\text{πραγμ}} = (ΑΕΠ_{\text{ονομ}} / \Delta.T.) \cdot 100$$

$$\Delta.T._{\text{ετους}} = (P_{\text{έτους}} / P_{\text{έτους βάσης}}) \cdot 100$$

$$\text{Κατά Κεφαλή ΑΕΠ πραγμ} = ΑΕΠ_{\text{πραγμ}} / \text{Πληθυσμός}$$

$$\text{Εργατικό Δυναμικό} = 0,8 \cdot \text{Πληθυσμός}$$

$$\text{Εργατικό Δυναμικό} = \text{Άνεργοι} + \text{Απασχολούμενοι}$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας} = \text{Άνεργοι} / \text{Εργατικό Δυναμικό}$$

	2004	2005	2006
Τιμή	200	210	224
Ποσότητα	1.000	1.200	1.500
Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές	200.000	252.000	336.000
Δείκτης τιμών (%)	100	105	112
Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές	200.000	240.000	300.000
Κατά κεφαλήν πραγματικό Α.Ε.Π.	160	187,5	200
Πληθυσμός (αριθμός ατόμων)	1.250	1.280	1.500
Εργατικό δυναμικό (αριθμός ατόμων)	1.000	1.024	1.200
Απασχολούμενοι (αριθμός ατόμων)	900	896	1.050
Άνεργοι (αριθμός ατόμων)	100	128	150
Ποσοστό ανεργίας (%)	10	12,5	12,5

Γ.2 Έτος βάσης 2006:

$$\Delta T_{2005} = \frac{\Delta T_{2005}}{\Delta T_{2006}} \cdot 100 = \frac{105}{112} \cdot 100 = 93,75$$

Σταθερές τιμές 2006:

$$ΑΕΠ_{\text{πραγμ 2005}} = \frac{ΑΕΠ_{\text{ονομ 2005}}}{\Delta T_{2005}} \cdot 100 = \frac{252.000}{93,75} \cdot 100 = 268.800 \text{ χρημ. μονάδες}$$

Γ.3 $ΡΠ_{2006} = \frac{\Delta T_{2006} - \Delta T_{2005}}{\Delta T_{2005}} = \frac{112 - 105}{105} = 6,66\%$

ΟΜΑΔΑ Δ

Δ.1 Επειδή η επιχείρηση χρησιμοποιεί έναν μεταβλητό συντελεστή, την εργασία: $VC = W \cdot L$

Επομένως: $VC_{200} = W \cdot L_4 = 900 \cdot 4 = 3.600$

Γνωρίζουμε ότι η καμπύλη προσφοράς της επιχείρησης στη βραχυχρόνια περίοδο είναι το ανερχόμενο τμήμα της καμπύλης του οριακού κόστους πάνω από την καμπύλη του μέσου μεταβλητού κόστους.

Άρα ισχύει η σχέση $MC_{\text{ανερχ}} = P \geq AVC$

$$MC_{245} = \frac{VC_{245} - VC_{200}}{Q_{245} - Q_{200}} \Rightarrow 20 = \frac{VC_{245} - 3.600}{45} \Rightarrow VC_{245} = 4.500$$

Δ.2

P	Q _s	20 · Q _s = Q _s αγοράς
18	200	4.000
20	245	4.900

Δ.3 $Q_s = \gamma + \delta \cdot P$

$$4.000 = \gamma + \delta \cdot 18$$

$$4.900 = \gamma + \delta \cdot 20$$

$$900 = 2 \cdot \delta \Rightarrow \delta = 450$$

$$4.900 = \gamma + (450 \cdot 20) \Rightarrow \gamma = -4100$$

Άρα $Q_s = -4.100 + 450 \cdot P$

Δ.4 $Q_D = Q_s \Rightarrow 8.400 - 50 \cdot P_E = -4.100 + 450 \cdot P_E \Rightarrow$

$$\Rightarrow 12.500 = 500 \cdot P_E \Rightarrow P_E = 25 \text{ (Τιμή Ισορροπίας)}$$

$$Q_E = Q_D(P_E) = 8.400 - (50 \cdot 25) = 7.150 \text{ (Ποσότητα Ισορροπίας)}$$